

Verlag van het overleg van de Gezamenlijke Werkgroep Burgerparticipatie Nijmegen (GWBN) met Robert Tannemaat en Bertine Schouten-Willemsen (gemeente Nijmegen)

Datum 12 juli 2021, van 17.00 uur tot 18.45.

Plaats: van Lymborchzaal stadhuis Nijmegen.

Deelnemers:

- Namens Gezamenlijke Werkgroep Burgerparticipatie Nijmegen¹: Hans Sprangers, Wijkvereniging Ons Waterkwartier; Erik Fleuren, Stichting Wijkraad Neerbosch-Oost; Frank Onderstal, Johannushof, Nijmegen; Tjeerd van den Broek, Wijkraad Brakkenstein; Léonie Schuijt-Overgoor, Werkgroep Verkeer Wijkraad Lent; Paul van Tongeren, Stichting Hart voor Hazenkamp; Ton Schattenberg, Stichting Hart voor Hazenkamp, notulist.
- Namens de gemeente Nijmegen: Robert Tannemaat, adviseur samenwerken met de stad en Bertine Schouten-Willemsen, coördinator grondbeleid/wonen/stedelijke ontwikkeling. Zij treedt op als begeleider van het overleg.

Voorstelronde

De deelnemers stellen zich voor en geven aan wat zij verwachten van het overleg. Wij hebben onze ideeën al weergegeven in het dialoogdocument.

Vragen/opmerkingen tijdens voorstelronde:

- De gemeente maakt op ons verzoek een document in niet-ambtelijke taal over een duidelijke invulling van de burgerparticipatie en vult dat in voor een aantal casussen die spelen binnen de Gezamenlijke Werkgroep Burgerparticipatie Nijmegen. Wij zullen daarna de door de gemeente ingevulde casussen toetsen aan onze ervaringen met die casussen (zie ook bullet 7 op pagina 4). Robert Tannemaat en Bertine Schouten-Willemsen staan positief tegenover dit plan en hebben toegezegd hieraan mede te werken;
- Hoe kan je de kracht van de burgers inzetten? Er zijn mooie voorbeelden die laten zien dat het wel goed kan gaan (zie verderop bij rondvraag);
- Wij zitten hier als vertegenwoordigers van 17 bewonersorganisaties, niet omdat het zo goed gaat met het participatiebeleid van de gemeente, maar omdat het juist bij al die

¹ De Gezamenlijke Werkgroep Burgerparticipatie Nijmegen is een samenwerking van vele burgers-vertegenwoordigende groepen in Nijmegen. Op dit moment zijn deze groepen: Stichting Platform Heyendaal; Wijkvereniging ons Waterkwartier; Wijkraad Wolfskuil; Vereniging Dorpsbelang Hees; Buurtcomité Thijmstraat; Poppodium Merleyn; Stichting Hart voor Hazenkamp; Stichting Wijkraad Lent en Werkgroep Lentse Plas en Werkgroep Verkeer; Bewonersplatform Weezenhof; Johannushof, Nijmegen; Wijkraad Brakkenstein; Wijkcomite Nijmegen-Oost; Klankbordgroep Veur-Lent; Stichting Wijkraad Neerbosch-Oost; Belangenvereniging Kinderdorp Neerbosch; Wijkraad Nijmegen Noord; Werkgroep Park Waaijenstein in Oosterhout.

groepen is fout gegaan en de participatie is mislukt. Wij maken ons ernstig zorgen over hoe de participatie in de toekomst door de gemeente zal worden ingevuld;

- Het tot nu toe niet gelukt is om de burgerparticipatie in de praktijk te brengen;
- Wij zien dat de Omgevingswet op zichzelf geen garanties biedt voor een betere participatie van de burgers;
- Bewoners voelen zich gepasseerd en niet serieus genomen;
- In het participatieprojectplan moeten verschillende controlestappen ingebouwd worden;
- Mensen worden nog steeds individueel benaderd buiten - bijvoorbeeld - de wijkraad om;
- Bertine Schouten-Willemsen stelt het op prijs dat er een Gezamenlijke Werkgroep Burgerparticipatie Nijmegen is;
- Robert Tannemaat spreekt de verwachting uit dat wij van elkaar weten waar wij staan.

Na voorstelronde:

Robert Tannemaat stelt dat wij ervoor moeten zorgen dat het proces helder is. Voor alle projecten moet een participatieprojectplan komen. De gemeenteraad wil weten hoe het met de ontwikkeling van het participatieproces gaat. Daarom sturen Robert Tannemaat en Bertine Schouten-Willemsen op dinsdag 13 juli 2021 een brief naar de gemeenteraad. Dat is een raadsinformatiebrief om de discussie aan te gaan. Ook zal B&W geïnformeerd worden. Na de zomer gaat de gemeenteraad hierover in discussie. Kopie van deze raadsinformatiebrief gaat naar Gezamenlijke Werkgroep Burgerparticipatie Nijmegen.

Vragen/opmerkingen:

- Het is belangrijk dat er een uitgewerkt beleid moet komen over hoe het proces er vanuit de gemeente in de praktijk uit komt te zien om belanghebbenden aan te laten haken als participanten. Dat beleid maakt bijvoorbeeld duidelijk hoe de gemeente in specifieke situaties omgaat met een wel of niet aanwezige wijkraad, ondernemers, andere (bewoner-)organisaties zoals sportverenigingen et cetera;
- Hoe komt het participatieprojectplan eruit te zien?
- Geldt een dergelijk participatieprojectplan ook voor projectontwikkelaars?
- Krijgt de projectontwikkelaar teveel macht? Blijft de invloed van de burger en de gemeente gewaarborgd?
- Begrippen moeten duidelijk gedefinieerd worden;
- Welke burgers worden betrokken bij een beslissing? De hele stad of alléén de bewoners in de directe omgeving? Als voorbeeld de peiling die rond de jaarwisseling 2021/2022 gaat plaatsvinden rond Veur-Lent;
- Hoe denkt de gemeente de bewonersvertegenwoordiging te organiseren? Hoe zorg je dat alle bewoners vertegenwoordigd kunnen zijn? Hoe ga je aan de voorkant de volksvertegenwoordiging inrichten? Wat is de rol van de bestaande wijkraden en andere groepen die actief zijn in de wijk? Al deze vragen moeten in het participatieprojectplan geregeld worden;
- Je weet als burger niet wie aanspreekbaar is voor de plannen. Als voorbeeld wordt het parkeerbeleid genoemd. Hoe ga je de burgers die daar direct mee te maken hebben organiseren? Het gebeurt dat de wijkraad niet geïnformeerd wordt.

Robert Tannemaat noemt vier fasen in het proces. Zie daarvoor het 10-puntenplan van de gemeente Nijmegen. Dat heb ik hieronder weergegeven (<https://www.nijmegen.nl/over-de-gemeente/tienpuntenplan-inwonersparticipatie/>):

Tienpuntenplan inwonersparticipatie (uit initiatiefvoorstel gemeenteraad)

Doel

Hoe kunnen de gemeenteraad, het college, ambtenaren en de stad goede gesprekken voeren en samenwerken? Daar gaat inwonersparticipatie over.

Inhoud

De gemeenteraad van Nijmegen heeft een initiatiefvoorstel over inwonersparticipatie aangenomen. Dit voorstel is uitgewerkt in 10 punten.

1 Inwonersparticipatie

Inwonersparticipatie is 'Inwoners betrekken bij gemeentelijke plannen die voor hen bedoeld zijn en ruimte geven aan initiatieven van inwoners zelf'. Met 'inwoners' bedoelen we inwoners(groepen), instellingen en bedrijven.

Het college bepaalt wanneer participatie plaatsvindt. Verder spreken we dit af:

We zorgen voor voldoende participatie bij projecten uit de programma's Wonen en Stedelijke Ontwikkeling, Wijken, Openbare Ruimte, Mobiliteit.

We communiceren op verschillende manieren over participatie. Daarbij zeggen we duidelijk wat wel en wat niet kan. Het bordje met uitleg over het snoeibeleid bij de rododendrons in het Goffertpark is hiervan een goed voorbeeld.

Als we informatiebrieven sturen, kijken we goed naar voor wie het onderwerp belangrijk is. Deze mensen krijgen dan de brief. Soms is het nodig om ook naar de omgeving te kijken.

Als we bewoners van een straat een brief sturen over het vervangen van bestrating, kan die brief interessant zijn voor de hele wijk. Bijvoorbeeld als we in die straat ook bomen moeten kappen.

2 Met inwonersparticipatie bedoelen we dat inwoners meepraten over veel verschillende onderwerpen: van speeltoestellen in de openbare ruimte tot het geven van de juiste zorg en ondersteuning, van economische visies tot het bouwen van sportaccommodaties. Wij willen de participatie bij deze onderwerpen beter regelen

3 Dat inwoners meepraten over wat we doen is niet nieuw.

We hadden al het ambitiedocument 'Meedoen in Nijmegen: inspraak, participatie en actief burgerschap in Nijmegen' uit 2012. Daarnaast de Nijmeegse Participatie Checklist en de in 2016 opgestelde werkwijze voor bewonersparticipatie bij gemeentelijke projecten in de openbare ruimte 'Samen maken we het'. Dit plan gaat hiermee verder. Binnen het thema 'Samenwerken met de stad' werken we dit plan in het voorjaar van 2020 verder uit.

4 Participatie is een proces

waarin inwoners en gemeente actief ideeën uitwisselen en van elkaar leren. Er zijn verschillende fases in dit proces. Elke fase heeft een doel:

Fase van samen denken: ideeën ophalen of samenvoegen;

Fase van samen besluiten;

Fase van samen doen: bijvoorbeeld samen het groenonderhoud van een parkje in de wijk regelen;

Fase van samen leren: wat gaat goed en minder goed in de uitvoering.

Participatie kan gaan om denken, besluiten, doen en leren, maar dat hoeft niet. De gemeente heeft ook projecten waarin participatie niet past. Het college geeft bij elk raadsvoorstel in een samenvatting aan óf en zo ja in welke fase van participatie en op welke manier inwoners meepraten. In deze samenvatting staan de antwoorden op de vragen bij punt 9. Dit geldt ook voor projecten die niet via de raad gaan.

5 Bij digitale inwonersparticipatie onderzoeken we hoe we inwoners en raadsleden digitaal kunnen informeren over wat er speelt in de buurt en in de stad. Daarbij bekijken we ook onder welke voorwaarden en in welke fase we inwonersparticipatie gebruiken.

Tijdens projecten maken we een stakeholdersanalyse. Dat is een overzicht van alle personen, organisaties en bedrijven voor wie het project belangrijk is. Daarin staat ook wie we op welke manier moeten informeren in een bepaalde fase.

6 Bij projecten met grote financiële of emotionele gevolgen of waar inwoners direct mee te maken krijgen, vraagt het college aan de raad van tevoren om voorwaarden mee te geven. De gemeenteraad kan een participatieproces stopzetten als zij dat nodig vindt. Dit valt binnen de bevoegdheid van de raad en gebeurt zeer zorgvuldig.

7 Als de gemeente werken/ taken/projecten uitbesteedt aan andere organisaties of personen blijven de afspraken over participatie gelden.

8 We controleren en evalueren projecten met participatie. Dit doen we omdat we beter willen worden in hoe we inwoners laten meepraten. Hoe we dit doen, nemen we mee in de uitwerking van het plan.

9 Bovenstaande punten zorgen ervoor dat de gemeente in elk project - of er nu wel nu wel of geen inwonersparticipatie is - in de voorbereiding van haar werken/taken/projecten, minimaal de volgende vragen beantwoordt:

Wat zijn de voordelen om inwoners wel/niet te laten meepraten?

In welke fase(n) praten inwoners mee en met welk doel?

Waarom gebruiken we een bepaalde vorm van participatie?

Welke afspraken en verwachtingen zijn belangrijk in het participatieproces? En hoe communiceren we dit?

Welke risico's zijn er in elke fase van participatie? Welke maatregelen nemen we om dit te controleren?

Welke afspraken maken we met inwoners en hoe communiceren we die?

Hoe evalueren we?

10 De gemeenteraad kijkt jaarlijks bij tenminste 2 projecten mee in het bepalen van rollen en afspraken in het participatieproces. Tenminste één van die projecten gaat over meer dan alleen de fase van samen denken. Als raad bepalen we de afspraken en hier stellen we vragen over aan het college. We spreken ons niet uit over de uitkomsten, tenzij deze voldoen aan de afspraken.

Vervolg overleg met Robert Tannemaat en Bertine Schouten-Willemsen.

Opmerkingen en vragen:

- In dialoogdocument staat niets over de vertegenwoordiging van wijken;
- Je moet wijkraden/vertegenwoordiging van burgers definiëren;
- En die vertegenwoordiging wordt altijd geraadpleegd vanaf het allereerste ontstaan van plannen;
- Gedefinieerd moet worden welke burgers geïnformeerd worden. Alleen de direct omwonenden of ook mensen die niet in de directe omgeving wonen?
- De projectontwikkelaar moet informeren;
- Projectontwikkelaars gaan hun eigen gang;

- De gemeente maakt op ons verzoek een document in niet-ambtelijke taal over een duidelijke invulling van de burgerparticipatie. De gemeente past vervolgens die invulling toe op een aantal casussen die binnen de Gezamenlijke Werkgroep Burgerparticipatie Nijmegen spelen (als voorbeelden noem ik hier: nieuwbouw op het terrein van de GGD Groenewoudseweg, luchtverontreiniging in verschillende buurten en uitstoot benzeen (Waterkwartier, Wolfskuil en Hees), parkeren Nijmegen-West, nieuwbouw Vossenlaan 44, drijvende woningen Lentse Plas, Verkeer/parkeren bij drijvende woningen Lentse Plas, problemen Vossenpels Midden- en Noord, Dorpensingel en Laauwikstraat, parkeerbeleid Lent en Prins Mauritssingel, project skaeve huse, geplande nieuwbouw in Kamp-wijk (Lindenholt), verkeerssituatie Heyendaal, parkeren in Nijmegen-Oost, bebouwing eiland Veur-Lent en de Hoge Bongert, illegale verkamering van gezinswoningen in Neerbosch-Oost, aanpassing Neerboscheweg en Graafseweg). Wij zullen daarna de door de gemeente ingevulde casussen toetsen aan onze ervaringen met die casussen. Wij zullen aangeven waar wij overeenkomsten en discrepanties met de invulling van gemeente vinden. Uiteraard zullen wij die bevindingen met de gemeente delen;
- Wij kunnen advies geven bij het nog te vormen concept participatiebeleid;
- Soms gaat het goed. Voorbeeld: dorpsraad Lent, in het leven geroepen in 1994 en in 2008 overgegaan in Stichting Wijkraad Lent. De samenwerking met de gemeente was in die tijd zeer vruchtbaar en de invloed van de bewoners groot. De raad en de wethouder hebben de ideeën van de bewoners van Lent over een nevengeul overgenomen en de toen bestaande plannen van Rijkswaterstaat omtrent de dijkverlegging weten te wijzigen. Daardoor waren er geen onteigeningsprocedures nodig en bleef het project binnen de geplande tijd en geraamde kosten. Zo ontstond de Spiegelwaal en stonden de Lentenaren achter de plannen;
- Burgers moeten weten wat wel en wat niet kan. Aan de voorkant moet er helderheid zijn. En de burger kan altijd nog naar de rechter.

Na de zomervakantie zal een verkennend overleg tussen het college en de raad plaatsvinden over de het participatiebeleid.

Wij krijgen de raadsinformatiebrief en andere stukken en kunnen onze input geven vóór het overleg met de raad en het college.

Bertine Schouten-Willemsen zal aan de griffie melden dat de Gezamenlijke Werkgroep Burgerparticipatie Nijmegen betrokken wil zijn bij het proces.

Het stuk dat naar de raad gaat zal beperkt zijn in omvang (rond de 7 pagina's). Wij zullen die stukken krijgen en hebben afgesproken om vóór september 2021 te reageren. Onze input zal door Robert Tannemaat meegenomen worden als een advies.

Rondvraag

- De plannen worden aangepast aan de veranderde grondprijzen en bijvoorbeeld de stijging van de grondstoffen. Dat betekent dat sociale woningbouw - door de hogere prijzen - steeds minder gerealiseerd kan worden;
- Wij willen dat de voorstellen van de gemeente worden uitgewerkt in een toepassing op onze casuïstiek zodat wij dat kunnen toetsen aan onze ervaringen. Daar kunnen wij allen van leren. Voorbeelden van goede procedures tezamen met de burgers zijn de uitwerking van de plannen rond parkeerproblemen in Arnhem die met hulp van het Landelijk Samenwerkingsverband Actieve bewoners (LSA) tot stand zijn gekomen. Het LSA is een landelijke vereniging voor bewonersgroepen die zich sterk maken voor hun wijk. In deze vereniging zitten een groot aantal bewoners uit stadswijken die actief zijn bij een vrijwilligersgroep;

- Duidelijk moet zijn waarop een burger invloed kan hebben en waarop niet. Dat moet aan de voorkant aangegeven worden;
- Duidelijk moet worden hoe de nieuwe ontwikkelingen worden toegepast in al lopende processen. Worden lopende projecten afgehandeld volgens de oude of nieuwe regels?

Ton Schattenberg, 1 augustus 2021